

88 . Grădiștea de Munte | Comuna: Orăștioara de Sus | Județ: Hunedoara | Punct: Dealul Grădiștii | Anul: 2006

Anul: 2006

Cod RAN: 90397.01

Perioade: Protoistorie

Epoci: La Tène

Tipuri sit: descoperire izolată, tip neprecizat, amenajare/construcție, necropolă

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Domestic, Religios, ritual și funerar, Neatribuit

Autori: Cristina Bodó, Gabriela Gheorghiu, Ioan Glodariu, Eugen Iaroslavski, Răzvan Mateescu, Luca Paul Pupeză, Darius Sima, Liliana Suciu, Corina Toma

Instituții: Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca

Șantierul arheologic Sarmizegetusa Regia

Raport

Sarmizegetusa Regia se află la S de Orăștie, satul Grădiștea de Munte, pe o ramificație a Muncelului intrată în literatura arheologică cu numele de "Dealul Grădiștii". Ruinele antice s-au semnalat încă din secolul al XVI-lea. De-atunci probabil au început și răscolirile celor vizibile la suprafață. Cele mai mari s-au făcut în sec. XVIII-XIX pentru ca în ultimul deceniu al sec. XX și la începutul veacului nostru să fie călcate de căutătorii de comori înzestrați cu aparatură de detectare modernă. Primele cercetări sistematice s-au făcut în 1924 și au fost reluate cu întreruperi variabile ca întinderi, din 1950.

Locuirea antică se întinde pe aproape 6 km pe terase amenajate de daci mai ales pe coama și pe versanții de S ai "Piciorului Muncelului". Capitala regatului dac are două "cartiere" civile la V și la E între care se află cetatea și zona sacră. Cercetările arheologice din anul 2006 au vizat doar zona sacră, anume terasele a X-a și a XI-a.

Cercetările arheologice efectuate în anul 2006 s-au efectuat după mai vechile principii ale colectivului de cercetare: continuarea săpăturilor la obiectivele anterioare abordate și verificări unde se impun. În această situație toată activitatea s-a concentrat în zona sacră pe terasele a X-a și a XI-a. În subsidiar s-a "periat" din nou "Piciorul Muncelului" pentru a verifica dacă el a fost din nou afectat de căutătorii de comori și eventual pentru recuperarea materialelor arheologice aruncate de ei.

Situația existentă înainte de începerea lucrărilor

Terasa a X-a. Continuarea cercetărilor din anii 2004 și 2005 era imposibilă câtă vreme diferendul între Ministerul Culturii și Cultelor, pe de o parte și Ministerul Mediului, recte Administrația Parcului Natural Grădiștea Muncelului - Cioclovina, pe de altă parte, nu a fost soluționat. Mai mult, copacii doborâți de vânt în primăvara anului 2005 erau acolo și, pentru a nu încălca "aprobarea" de extindere a săpăturilor dată de Administrația amintitului Parc Natural, s-a optat pentru cercetarea prin săpături arheologice a unei porțiuni din sectorul de N al terasei dacice. Prin săpăturile arheologice din anii 50 ai sec. trecut, cercetările anterioare s-au oprit, în adâncime, la partea superioară a umpluturii dacice a terasei în porțiunea dintre sanctuarul mare de andezit și cele trei încăperi cu ziduri din blocuri fasonate situate la N de sanctuar. Tot acolo în iarna anilor 1979 - 1980 s-a făcut o nivelare a terenului pentru accesul utilajelor necesare conservării din anul 1980.

În acest sector al terasei s-a trasat Secțiunea I/2006, de 22 x 2 m, orientată SV-NE. Stratigrafia (de sus în jos): 1 strat provenit de la nivelarea făcută în anii 1979 - 1980; 2 sub nivelarea de cca 0,25 m ad. humus-ul format până anul 1979; 3 pământ din umplutura dacică a terasei; 4 stâncă nativă, care cobora domol dinspre SV spre NE. Pe traseul secțiunii, în m. 4,5-6 era o groapă superficială, alta, patrulateră, în suprafața secțiunii

în m. 14-17 și ultima în m. 20 -22.

“Materialul” arheologic constă din material de construcție din fier (piroane, o scoabă) în groapa din m. 4,5-6, fragmente ceramice dacice, sfărâməturi de țigle, două sfărâməturi de paviment roman în partea superioară a secțiunii, blocuri de calcar în m. 17 și 18, sfărâməturi de calcar și fragmente mici de la un chiup dacic.

Interes deosebit prezintă groapa patrulateră din m 14-17. Ea era cvasidreptunghiulară cu latura lungă de 2,90 m, iar cea scurtă de 1,10 m și a fost săpată în stânca nativă până la ad. de 2,10 m îngustându-se spre partea inferioară. În umplutura gropii, în partea superioară erau fragmente din blocuri de calcar, piatră de micașist, bucăți de andezit (una cu două profilaturi), iar în groapa propriu-zisă, un pilastru de andezit așchiat și un fragment de colonetă cu caneluri. Fragmentul de andezit provine de la o colonetă care se afla în partea superioară a pilastrului și făcea corp comun cu el. Pilastrul de andezit, înalt de 1,55 m și cu o gr. de 0,50-0,51 m, este așezat acum lângă al patrula șir de plinte din sanctuarul mare de andezit.

Secțiunea IA/2006, de 8 x 2 m, s-a trasat perpendicular pe S I/2006 în m. 18 -19. Stratigrafia este aproape pe aceeași ca și în S I/2006: nivelarea din anii 1979-1980, umplutura terasei. În partea superioară a umpluturii s-au găsit sfărâməturi de micașist, sfărâməturi mici de blocuri de calcar și fragmente ceramice dacice.

Terasa a XI-a, sectorul de SV. În continuarea S IV/2005 s-a trasat Secțiunea II/2006, de 12 x 3 m, orientată ESE-VSV, în sanctuarul mic de calcar inițial considerat ca având trei șiruri a câte cinci plinte fiecare șir. În campania din 2005 pe șirul de V s-a descoperit a șasea plintă, dar săpătura nu a apucat să fie adâncită îndeajuns. În aceste condiții 2,50 x 3 m din S II/2006 se suprapun pe capătul de VNV al S IV/2005. Acolo s-a adâncit săpătura până la conturarea clară a părții superioare a semicalotei de lut și piatră de micașist, care este “fundatia” în umplutura terasei a plintei a șasea din șirul dinspre deal. Pe șirurile 2 și 3 ai sanctuarului s-a găsit a șasea plintă a fiecăruia dintre ele. Fiecare plintă, cu diametrele de 1,25-1,50 m, era așezată pe o semicalotă umplută cu lut bătut și piatră de micașist, care avea în partea superioară diametrele de la 2,15 la 2,50 m. În m. 7-10 este un șir întrerupt de lespezi de calcar și de micașist, care traversează oblic secțiunea. Ici - colo în secțiune s-a descoperit câte un fragment ceramic dacic.

Cu toate că înfățișarea de acum a sanctuarului se încadrează în constantele celor patrulatere, în privința numărului de coloane este necesară verificarea sa în continuare spre SV.

Concomitent cu săpătura sistematică s-a “periat” din nou întregul sit pentru a se verifica dacă sunt urme noi ale activității căutătorilor de comori. Rezultatul a fost descoperirea unui depozit de obiecte de fier dacice format din 27 de piese.

Din altele gropi mai vechi s-au recuperat zgură de fier, un topor, o daltă, un compas de fier și un pond de plumb.

În sfârșit, grație înțelegerii MCC, s-au făcut măsurătorile necesare și s-a întocmit planul topografic la scara 1:500 a întregului cartier civil de V al sitului (240 ha de teren accidentat și împădurit).

Informații suplimentare online

[Raportul 3665 din cronica.cimec.ro](http://raportul3665.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)
